

REPORTAGE | 21 februari

GRÖNA VINDAR I USA

Margaretha Levander

Det växande intresset för förnybar energi i USA innebär nya möjligheter för svenska företag att få in en fot på den gigantiska men tuffa marknaden. Hittills har det gått trögt med svenska etableringar

President Joe Biden har en ambitiös klimatplan, och har redan börjat agera i linje med löftena under valkampanjen. Tidigare satsningar på förnybar energi har dessutom visat sig vara motståndskraftiga för såväl virus som ekonomiska påfrestningar. För Sverige är det goda nyheter.

"Att hantera klimatförändringar är ett område där svenska företag är mycket konkurrenskraftiga", säger Johan Marcus, VD för SACC USA (Swedish-American Chamber of Commerce) i Washington DC.

Det finns, enligt honom, just nu ett öppet fönster för svenska bolag inom hållbarhet och förnybar energi.

"AB Sverige måste stappa upp visa vad vi kan erbjuda, och där är de politiska kontakterna oerhört viktiga", säger Johan Marcus.

I en undersökning som SACC-USA nyligen genomförde bland sina medlemmar svarade sju av tio på de tror att Bidens klimatplaner kommer att ha en positiv inverkan på svenska företags möjligheter på den amerikanska marknaden. Nästan tre av fyra tror också att det ökade intresset för grön teknologi kan bidra till att fler svenska bolag tar steget över till USA.

Andreas Stubelius, senior affärsutvecklare på Energimyndigheten och ansvarig för den svenska cleantech-satsningen i USA, delar den positiva bilden.

"När USA bestämmer sig finns det en enorm drivkraft. Vi hoppas kunna åka över med vår generaldirektör och träffa Biden-administrationen för en diskussion om hur Sverige och USA kan arbeta tillsammans kring övergången till förnybar energi", säger han.

Det finns dock ett stort men i de svenskamerikanska klimatplanerna. Trots ambitiösa svenska satsningar har, svenska innovationsbolag inom cleantech, med några undantag, haft det tufft på den amerikanska marknaden. Energimyndigheten valde dessutom nyligen att stänga ner sina cleantech-hubbar i San Francisco och New York.

"Pandemin gör att vi inte kan åka dit under resten av året, men vi planerar också en ny och bättre modell för att stötta bolagen", säger Andreas Stubelius.

Clean tech-hubb i San Francisco Det var i april 2017 som före detta miljö- och klimatminister Isabella Lövin invigde Energi- myndighetens nya cleantech-hubb i Business Swedens lokaler på Montgomery Street i San Francisco. Isabella Lövin kallade initiativet

en "win-win". USA skulle få hjälp med övergången till förnybar energi samtidigt som svenska bolag skulle få möjlighet att växa på den amerikanska marknaden. Drygt ett år senare öppnades även en hubb i New York.

Andreas Stubelius anser att satsningen i grunden var bra.

"Förutom att hjälpa svenska bolag att lyckas så är det ett sätt för Sverige att verkligen påverka det globala klimatarbetet på ett positivt sätt", säger han.

Flera svenska bolag åkte över till USA, främst Kalifornien, för att lansera sina produkter.

"Tyvärr saknade många uthållighet och finansiella muskler för att klara satsningen, det tar längre tid att etablera sig än vad vi först trodde", säger Andreas Stubelius.

Han berättar att även myndigheten varit över till USA ett flertal gånger, bland annat har de haft diskussioner med amerikanska riskkapitalister.

"Energi- och miljöteknik passar dock inte så bra in i den traditionella riskkapitalmodellen där investerarna vill ha tillbaka sina pengar på fem till sju år, i den här sektorn tar det snarare tio till tolv år att utveckla och kommersialisera."

BILL GATES INVESTERADE I CLIMEON

I några fall gick det bra. Andreas Stubelius pekar på att Microsoft-grundaren Bill Gates energifond Breakthrough Energy Ventures under 2019 investerade 115 miljoner kronor i Climeons finansieringsföretag Baseload Capital.

"Det var vi på Energimyndigheten som mäklade den kontakten."

Nu planerar Energimyndigheten för ett omtag i den amerikanska clean tech-satsningen. Det nya programmet kommer att vara geografiskt oberoende och skräddarsytt för respektive bolag.

"Om det finns ett Business Sweden kontor där bolagen planerar sin satsning använder vi det. Annars kommer vi att hitta andra lösningar och planen är också att skicka med en rejäl slant", säger Stubelius.

Hans Janzon, styrelseordförande för SACC San Diego har i många år varit en aktiv röst för svensk grön teknik. "Just nu är det ett gyllene tillfälle för svenska bolag i USA, om de hoppar på tåget kan de ha en fantastisk framtid i USA", säger han.

Han pekar på att den nya Biden-administrationen förväntas spendera två till tre triljoner dollar på hållbarhet under de närmaste fyra åren.

"Den nya positiva inställningen kommer att göra det mycket lättare och bolag som till exempel Alfa Laval, med sina värmväxlare, har redan en existerande teknologi och behöver inte uppfinna hjulet igen."

Det kommer dock, enligt Hans Janzon, att krävas mycket marknadsföring.

"Sverige behöver en bombatta av åtgärder som gör att bolagens lösningar syns."

Hans Janzon delar bilden att mindre svenska cleantech-bolag haft problem att etablera sig på den amerikanska marknaden.

"Jag har jobbat inom exportindustri i 30 år och tyvärr upplevs svenska bolag som lite tafatta. De måste bli bättre på att ta för sig och synas."

Hans Janzon ger gärna några råd.

"Se inte USA som en enda stor marknad, börja i en delstat och se hur det flyger, sedan kan ni avancera till andra marknader."

Du bor och verkar i Kalifornien, är det en bra marknad för svensk cleantech?

"Ja, absolut. Kalifornien har 40 miljoner människor och även om det är byråkratiskt så är det svenska enkelt att få igenom beslut. Dessutom ligger delstaten långt fram inom hållbarhet, och de styrande tänker på ungefär samma sätt som i Norden."

AZELIO ETABLERAR I KALIFORNIEN

First North-noterade solenergilöslaget Azelio, har förberett en lansering på amerikanska marknaden. I slutet av 2019 tecknade bolaget ett avskiktavtal med amerikanska Biodico, som bland annat bygger och driver hållbara biorafinaderier.

"Målet är att Azelio ska dra igång ytterligare ett förkommerciellt projekt runt om i världen, ett av dessa är tillsammans med Biodico i Kalifornien", säger VD Jonas Eklind.

Planen är att bygga en demonstrationsanläggning i Atascadero, en liten stad halvvägs mellan San Francisco och Los Angeles. Det är oklart när projektet kan komma igång.

"Covid har stått till en del problem, och vi har idag inget team i USA vilket vi behöver ha för att kunna starta upp och trimma in anläggningen", säger Jonas Eklind.

Kontakten med Biodico mäklades av svenskgrundade marketing-företag GoToMarketUSA som är baserat i Los Angeles.

"De är vårt gäng på marken i USA just nu", säger Eklind.

Azelio har en teknologi för termisk energilagring med styrbar elproduktion, vilket möjliggör el från solpaneler under dygnets alla timmar. Systemet kan även drivas med andra typer av förnybar elektricitet som vind-, våg-, tidvatten- eller småskalig vattenkraft.

Azelio drog nyligen igång sitt första kommersiella projekt i Dubai tillsammans med ALEC Energy, och planerar att vara i igång med serieproduktion i slutet av 2021.

Den globala strategin har hela tiden varit att hitta rätt samarbetspartners på de lokala marknaderna.

"Alla länder har sina lagar och regler. Det är mycket bättre att vi kan allt om våra prylar och så levererar vi till våra partners som också har avtalen med slutkunderna."

Azelio är ett av de bolag som Energimyndigheten på olika sätt lyft fram i USA.

"Den exponering som vi har fått har varit viktig men konkurrensen är tuff, det kommer hela tiden nya teknologier."

På senare tid har dock marknaden och bemötandet, enligt Jonas Eklind, förändrats.

"När jag var i USA för drygt två år sedan skrottade de när jag berättade att vi kunde lagra solenergi för 13 timmars produktion och undrade varför det skulle behövas, men med i och med att intresset för förnybar energi ökat har behovet av vår teknologi ökat."

EOLUS UPPGRADERAR I USA

Vindkraftsutvecklaren Eolus Vind, noterat på Nasdaq Stockholms mid cap-lista, hör till de svenska bolag som lyckats ta klivet in på den amerikanska clean energy-marknaden. Just nu pågår det sista justeringarna innan vindparken Wind Wall 1 utanför Tehachapi i södra Kalifornien är klar att överlätas till köparen Cubico, en global investerare i hållbar energi.

"De första vindkraftverken i Wind Wall är igång och har producerat sina första kilowattimmar med el, och tidsplanen är att överlämna ägandet i slutet av kvartalet eller möjligtvis under april månad", säger USA-chefen Hans-Christian Schulze.

Vindkraftsparken, som ursprungligen är byggd i mitten på åttiotalet, har upgraderats med 13 moderna vindkraftverk från Vestas med en total kapacitet på 46,5 megawatt. Eolus har också tecknat ett avtal med Amazon Web Services, som kommer att köpa all el som produceras.

"Det är kan vara värdefullt att snappa upp gamla anläggningar som inte längre har något stort värde och upgradera med modern teknik", säger Hans-Christian Schulze.

Eolus kommer efter överlåtelsen att ha kvar det fortsatta ansvaret för såväl den kommersiella som tekniska driften av vindparken.

Eolus Vind startade den amerikanska verksamheten i San Diego 2015, och från början var Hans-Christian Schulze ensam på plats. Numera är ett tjugotal personer kopplade till kontoren i San Diego, Tehachapi och Reno.

Vilka har utmaningarna i projektet Wind Wall varit?

"Att få alla tillstånd och nödvändiga studier på plats samt att få någon att köpa elen. Men den största utmaningen hittills är kopplad till kompetensnivån på den arbetskraft du kontrakterar. Lägsta nivån här är väsentligt lägre än i Norden, det är svårt att hitta personer som lever upp till vad de lovar."

Eolus får betal när anläggningen överlätes om någon månad. Hans-Christian Schulze vill inte avslöja köpeskillingen.

"Vi tjänar pengar på projektet", konstaterar han.

Vilka projekt väntar efter Wind Wall?

"Vi har flera andra vind- och solkraftsprojekt i den amerikanska portföljen, i såväl Kalifornien som närliggande delstater."

Eolus har även tillstånd för ett 500 megawatts sol plus 250 megawatt batteri i projektet La Paz i Arizona.

"Kapaciteten i det projektet är alltså tio gånger Wind Wall, men från sol. Anläggningen är inte byggd än men projektet är i en sen utvecklingsfas, men vi har inte börjat bygga och det saknas finansiering."

Eolus har även ett par andra amerikanska vindprojekt i portföljen, det är dock inget av dessa som går att bygga i närtid.

Eolus Vind är ett av få svenska cleantech-företag som lyckats få in en fot i USA, varför tror du att det är så?

"Personligen upplever jag att mycket av den greentech som det forskas om i Sverige är oanvändbart därför att det inte är tillräckligt kommersiellt".

Men, att ha en kommersiell produkt räcker inte heller, enligt Hans-Christian Schulze för att etablera sig i USA.

"Antingen behöver du ha en solid och tillräckligt stor svensk kärna i form av ett team på plats, eller så måste du snabbt anamma ett amerikanskt arbetssätt med mikromanagement och tidigt satta processer."

CLIMEONS USA-PROJEKT BLEV EN FÖLJETONG

First North-noterade Climeon var ett av de första bolagen som anmälde sitt intresse för Energimyndighetens cleantech-hubb i San Francisco. Bolagets teknologi bygger på att tillvarata solvärme och laggtempererad geotermisk spillvatten, och kunderna återfinns huvudsakligen bland industriella och maritima aktörer.

Projektet Wineagle i Kalifornien, som skulle bli det första steget in på den amerikanska marknaden, har dock blivit en följetong. I slutet av 2017 fick Climeon en beställning på ny utrustning till de geotermiska kraftverket som är beläget i Wendel i norra Kalifornien. Kunden var Wendel Energy Operations. Climeon levererade de fyra Heat Power-modulerna i december 2018. Installationerna försenades dock på grund av "externa faktorer" på kundens sida.

I september 2020 meddelade Climeon att projektet tagits över av det egna finansieringsbolaget Baseload Capital. Det innebär att Climeon nu kunde fullfölja sina åtaganden gällande installation och driftsättning.

"För oss är det förstas positivt att Baseload Capital har tagit över ägandet givet att vi har stor tilltro till deras förmåga och samarbetet med dem fungerar bra", säger Charlotte Becker, IR-ansvarig på Climeon.

Hon kan dock inte säga när de kommer att kunna påbörja installationen.

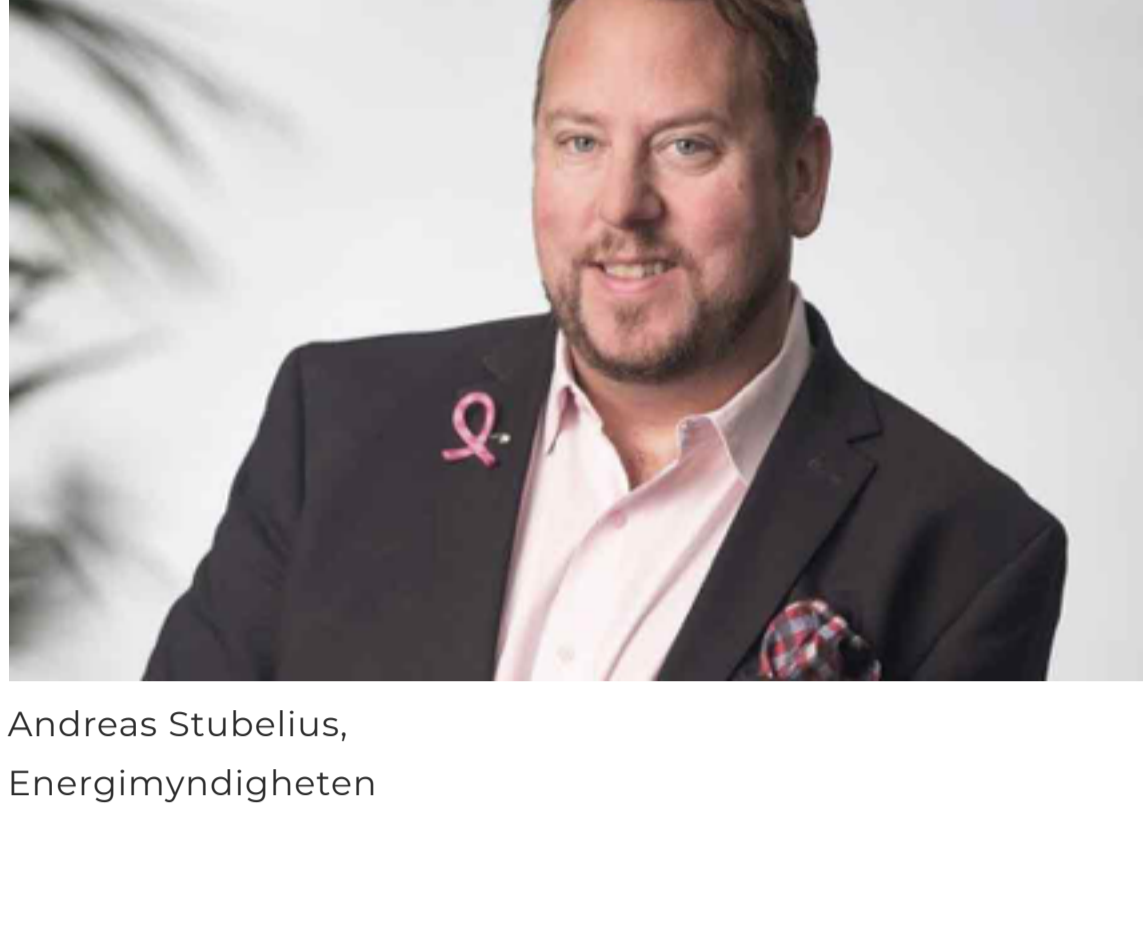
"Tidsplanen är beroende av tillstånd och certifieringar."

Climeon har ingen egen personal på plats i USA, och inte heller några ytterligare projekt.

"USA är en intressant framtida marknad för oss, men vårt huvudfokus inom geotermi ligger på Japan, Island och Taiwan."

Grön energi → Hållbarhet →

E-post: redaktionen@affarsvarlden.se

Andreas Stubelius, Energimyndigheten

Vindkraft i Macho Springs, New Mexico, USA. Foto: Vestas

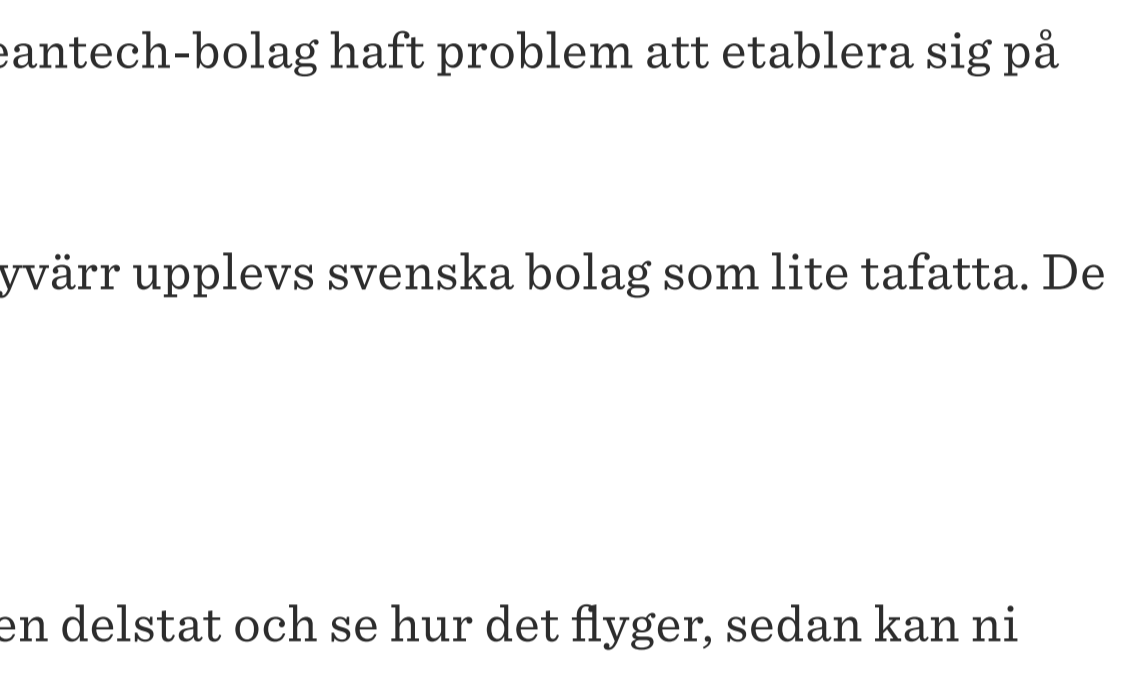
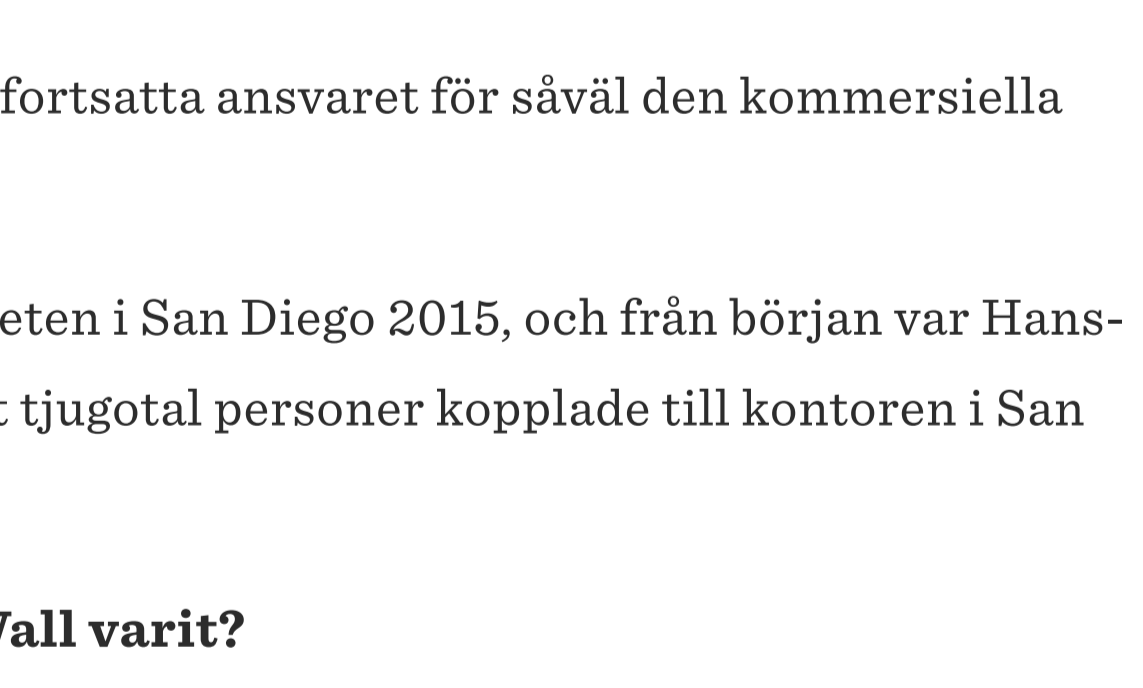

Illustration: Emilie Bergman.

Amerikanska trender inom förnybar energi

- **Fler förvärv och fusioner** väntas på myndigheter och bolag försöker uppfylla de nya och ambitiösa klimatmålen.
- **Investerarna vaknar.** På börsen ökar just antalet SPAC-bolag med fokus på clean energy, och även riskkapitalisterna väntas under 2021 på allvar få upp ögonen för sektorn.
- **Hittar nya affärsmodeller för batterier.** Energilagring är på väg att bli en av de snabbast växande nischerna inom energiindustrin. Sjukande kostnader och en mer mogen teknologi gör kalkylerna mer intressanta, vilket också öppnar för en rad nya tjänster.
- **Vinden går till havs.** Vindkraftsindustrin väntas i större utsträckning flytta offshore under 2021.
- **Stigande intresse för vätgas.** Många hoppas att vätgas ska bli del av lösningen för att uppnå utsläppsmålen.

Källa: Deloitte: 2021 renewable energy industry outlook

Största utmaningen hittills är kopplad till kompetensnivån på arbetskraft, säger vindkraftsutvecklaren Eolus USA-chef, Hans-Christian Schulze.

Vindkraft i South Plains, i nordvästra Texas, USA. Foto: Vestas

